

Прогнозування ринку дорогоцінних металів

Ярошенко Оксана Петрівна

*магістрант: Фінанси банківська справа та страхування,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна*

Останнім часом спостерігається зростання інтересу до дорогоцінних металів з боку економічних суб'єктів різних країн, у тому числі України.

Збільшення попиту на ці активи спричинене політичною нестабільністю на світовій арені. Накладення нового пакету санкцій війна, потік мігрантів з Сирії, що збільшується, неоднозначна ситуація у Великобританії, а також політичні зміни в США викликають недовіру до класичних інструментів фондового ринку[2].

Дорогоцінні метали-це природні елементи, що відрізняються яскравим блиском. Ці метали рідкісні, тверді, менш хімічно активні та мають високу економічну цінність порівняно з основними металами. Вони також пластичні, податливі, стійкі до корозії та добре проводять тепло та енергію. В результаті вони знаходять застосування у виробництві ювелірних виробів, побутової електроніки, автомобілів, хімікатів та медичного обладнання в усьому світі. Дорогоцінні метали, такі як золото, срібло, платина та паладій, також використовуються як цінні активи в інвестиційних цілях[1, с. 8].

Головними факторами, що визначають ціну дорогоцінних металів, є:

- Відносини попиту та пропозиції. Ціни на метали в першу чергу залежать від попиту та пропозиції та іноді можуть бути надзвичайно нестабільними. Пропозиція дорогоцінних металів обмежена, у той час як попит, як правило, постійний, хоча він часто може різко зрости.

- Світові макроекономічні тенденції. Золото та срібло часто вважаються надійними інвестиціями, оскільки вони краще за інших зберігають свою вартість та купівельну спроможність, ніж інші активи, за часів нестабільності та економічної невизначеності. Під час економічних чи політичних криз ціни на дорогоцінні метали, як правило, зростають. З іншого боку, сильна та здорова світова економіка має тенденцію до зниження цін на золото та срібло; попит падає, оскільки інвестори шукають більш ризиковані та прибуткові компанії.

- Інфляція, грошово-кредитна політика, курси валют. Показники інфляції відіграють важливу роль у рішеннях грошово-кредитної політики багатьох країн, оскільки більшість центральних банків вважають стабільність цін своєю основною метою. Отже, будь-які зміни показників інфляції можуть вплинути на рішення центральних банків, які в свою чергу вплинуть на вартість їх валют. Звичайно, найважливішою валютою, коли йдеться про дорогоцінні метали, є долар США, бо це світова резервна валюта[3].

Ринок дорогоцінних металів переживає зростання через зміну способу життя та збільшення наявних доходів населення. Крім цього, через зростання занепокоєння з приводу навколишнього середовища провідні учасники ринку в різних галузях промисловості вкладають кошти в переробку дорогоцінних металів, які надалі можуть бути використані для виробництва кардіостимуляторів та штучного равлика. Більше того, уряди різних країн запроваджують суворі норми викидів, що, у свою чергу, сприяє зростанню ринку, оскільки ці метали використовуються для очищення вихлопних газів автомобілів. Однак через зростання кількості випадків захворювання на коронавірус (COVID-19) уряди різних країн оголосили про повну ізоляцію як превентивний захід

для боротьби з пандемією. Це порушило ланцюжки поставок і зупинило роботу кількох виробничих одиниць, що, своєю чергою, призвело до нестачі запасів. З іншого боку, інвестиції в дорогоцінні метали збільшилися як засіб вижити в ринкових умовах, що швидко змінюються.

Пандемія показала, що навіть така досить чітко вибудована система взаємовідносин учасників, як ринок дорогоцінних металів, може зіткнутися з труднощами, які складно спрогнозувати чи уявити. Пандемія змінила ринок, зробила його більш технологічним та стійким до такого роду збоїв.

Ціни на золото знизилися до найменших за останні два роки значень. За третій квартал 2022 року ціни на дорогоцінний метал втратили 10%, зараз тройська унція коштує близько \$1630–1650. З початку року золото подешевшало приблизно на 11%.

Основними причинами падіння цін на золото аналітики називають посилення грошово-кредитної політики центральних банків багатьох країн і насамперед підвищення процентних ставок Федеральною резервною системою (ФРС) США. У третьому кварталі Федрезерв продовжив курс на посилення грошово-кредитної політики — у вересні ставку підвищили на 0,75, до 3–3,25%, втретє поспіль у 2022 році.

Падіння вартості дорогоцінного металу прискорилося у серпні-вересні на тлі посилення грошово-кредитної політики ФРС, зміцнення долара та зростання прибутковостей держоблігацій США,.

Історично інфляція — позитивний драйвер для зростання цін на золото, проте через жорстку позицію ФРС у 2022 році воно не підтримує динаміку котирувань. Підйом процентних ставок збільшує прибутковість умовно безризикових казначейських облігацій. Щодо грудня 2021 року особливо сильно піднялися прибутковості двох-трирічних облігацій. Через зростання доходностей зберігати кошти в золоті при порівнянні ризику стає менш вигідно, попит на дорогоцінний метал знижується. Більше того, сильна динаміка інфляції навіть може призводити до негативної реакції у золоті, оскільки це збільшує ймовірність збереження жорсткого підходу ФРС до підвищення ставок.

Загальний експорт золота зі Швейцарії у серпні 2022 р. становив 121,0 тонни проти 186,2 тонни у липні 2022 р. та 116,5 тонни у серпні 2021 р. Постачання у серпні до Китаю впали до 37,8 тонни (80,2 тонни у липні 2022 р.), у Гонконг-до 1,03 тонни (3,7 тонн у липні 2022 р.), до Індії зросли до 19,4 тонн (15,8 тонн у липні 2022 р.), до Туреччини зросли до 23,7 тонни (20,1 тонни у липні 2022 р.). Падіння цін на золото в останні місяці призвело до відтоку металу з комерційних сховищ у США та Великій Британії до країн Азії.

Минулого тижня ціни на золото знизилися від \$1 680/унція до \$1 650/унція під впливом зміцнення курсу долара США на тлі стиснення балансу ФРС США. Програма QT2 у середині липня становила \$47,5 млрд на місяць, але досягла \$95 млрд на місяць у вересні. Темпи значно перевищують темпи QT1 у 2018-2019 роках. Це завдало удару по ринку золота через надмірне зміцнення курсу долара та стрімкі спекулятивні продажі ф'ючерсів на CME, а також прискорило вихід інвесторів із золотих ETF.

За даними WGC, скорочення запасів в ETF, які інвестують у золото, на 38-му тижні, що закінчився 22 вересня, становило 27,9 тонн. Загальний рівень запасів в ETF становив 3 586,4 тонни золота, що поки що на 44,6 тонн перевищує рівень запасів в ETF наприкінці 2021 року.

Ціни на срібло минулого тижня впали від \$19,67/унція до \$18,86/унція в кореляції з ринком золота. Співвідношення цін між золотом та сріблом (gold/silver ratio) зросло до 87,2 (середнє значення за 5 років-79,50). Співвідношення платина/срібло склало 45,5 (середнє значення за 5 років-57).

Попит на срібло показував негативні тенденції. Чистий відтік із срібних ETF з початку 2022 р. становив 124 млн унцій срібла (близько 3,5 тонн). Продаж срібних монет австралійського монетного двору The Perth у серпні впав на 33% м/м до 1,66 млн унцій. Крім того, виникає все більше сумнівів у позитивному стані промислового споживання срібла у 2023 році.

Ціни на платину минулого тижня впали від \$939/унц до \$832/унц в очікуванні падіння промислового споживання металу через майбутню рецесію. Спред між платиною та золотом становив \$770/унція, між платиною та паладієм-\$1224/унція. Ціни на паладій минулого тижня знизилися від \$2 190/унц до \$2 051/унц.

Виробничі індекси PMI у найбільших економіках світу у серпні показали розворот до стану рецесії. Світове виробництво сповільнюється і може почати скорочуватися у 2023 р. Водночас ринки платиноїдів можуть отримати підтримку від зростання споживання у виробництві важких вантажівок та автобусів на паливних елементах у США та Китаї. Це підтримає ціни на платину та паладій.

Ризики у пропозиції платиноїдів знову зросли після проблем із електропостачанням у ПАР. Компанія Eskom, національний постачальник електроенергії, скидала навантаження протягом більшої частини року і особливо у серпні.

Отже, підсумовуючи вищенаведене можна відмітити, що обсяги ринку дорогоцінних металів постійно зростають. Проте останнім часом прослідковується падіння цін. Це пов'язано з посилення грошово-кредитної політики центральних банків багатьох країн і насамперед підвищення процентних ставок ФРС США. Падіння вартості також пов'язане зі зміцненням долара та зростанням прибутковостей держоблігацій США. Відповідно до прогнозів на 2023 рік, можна стверджувати, що світове виробництво срібла почало сповільнюватися і може почати скорочуватися. Водночас ринки платиноїдів можуть отримати підтримку від зростання споживання у виробництві важких вантажівок та автобусів на паливних елементах у США та Китаї. Це підтримає ціни на платину та паладій.

Список використаних джерел

1. Дорогоцінні метали URL: <http://gold-silver.com.ua/>. (Дата звернення: 09.11.2022)
2. Доскочинська Л. С. Світові ринки дорогоцінних металів в умовах фінансової глобалізації: автореф. дис... канд. екон. наук. Львів. нац. ун-т ім. І. Я. Франка. Л., 2017. 22 с.
3. Полякова Ю. В. Світові ринки дорогоцінних металів в умовах глобальної економіки URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3059 . (Дата звернення: 09.11.2022)